

PhDr. Simona Binková, CSc.
Středisko ibero-amerických studií FFUK

Posudek oponenta diplomové práce

Bc. Simona Maternová, *Československo - venezuelské vztahy v letech 1945-1968*, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Středisko ibero-amerických studií, Praha 2015, ved. práce prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., 111 str. + příl.

Cílem diplomantčiny práce bylo zmapovat dosud málo známou oblast československo – venezuelských diplomatických a obchodních vztahů v letech po druhé světové válce až do přelomového roku čs. dějin, který je současně rokem normalizace československo-venezuelských vztahů. Tato práce navazuje a rozhojňuje průběžně vznikající studie o historii a charakteru československých zahraničních vztahů s některým z latinskoamerických protějšků, vedených ve Středisku ibero-amerických studií pod dohledem prof. PhDr. Josefa Opatrného.

Kolegyně Maternová svou práci založila na pramenném výzkumu: bádala v Archivu ministerstva zahr. věcí ČR, Národním archivu (především Archiv ÚV KSČ aj.) a Archivu bezpečnostních složek. Naopak nemohla využít dosud nepřístupné (nezpracované) fondy, např. dokumenty MZO v NA. Už samo zmapování pramenné základny je velkým přínosem této práce.

Její hlavním kladem je však přehledné zpracování dokumentů dochovaných pro vymezené období, které autorka v souladu s dějinným vývojem obou zemí rozdělila do několika etap: od ukončení světové války do roku 1952 (přerušeni diplomatických vztahů), konec 50.-polovina 60. let, kdy probíhaly pokusy o znovunavázání vztahů, a konec 60. let, která charakterizuje jako období normalizace vzájemných vztahů. I přes výměnu nót o vytvoření velvyslanectví v obou zemích v roce 1968 (bylo to v červenci – str. 60, nebo v červnu? – str. 105) však byla jejich realizace v praxi odsouvána – jak a kdy byla tato situace nakonec vyřešena se však už z práce nedozvíme.

Podobně je v daném časovém období pojednáno i o vzájemné obchodní výměně. Zatímco zde je vliv Února 1948 zaznamenán (68), v odd. věnovaném diplomatickým vztahům tento milník explicitně reflektován není.

Obsah práce a množství konzultovaných pramenů i způsob citací zasluží důraznou pochvalu (i když využití odkazů typu *Tamtéž* nebo *Ibidem* by poznámkovému aparátu odlehčilo) . Veskrze

kladné hodnocení však rušivě ovlivňují některé často se vyskytující (a zbytečné) jevy: v oblasti jazykové - výpadky koncovek v deklinacích zvláště příd. jmen, vybočení z větných vazeb a nevhodné tvary vztažných zájmen. V oblasti obsahové misty nejasnosti (kdy byl skutečně vyznamenán E. Sanabria? 1947 nebo 1952? – 13); občasná zmatečnost pojmů – např. dovoz / vývoz (v případech jako “ČSR dováží do Venezuely” je ještě situace přehledná, ale nastávají i mezní situace, kdy směřování zboží není jasné, až k formulacím: “Navíc dovoz čs. zboží byl v zásadě volný a nebyl omezen žádnými předpisy, kromě zákazu dovozu a vývozu zboží.” - 62); vyslanec(tví)/velvyslanec(tví) – passim; nedůslednost, a tedy i nedůvěryhodnost uváděných příjmení (Monsanta/Monsanto – 14, 17; Falbr/Fabrer, 17, 19; Farre/Farrer - 34); De Sola/D´Sola – 17; je to táž osoba jako Otto de Sola? – 42 a (pozdější) ministr zahr. věcí Oto de Sola? - 93), Česká republika nikdy nebyla součástí Rakouska (8), otázka popularity českého skla “v koloniích” a v 19. stol. (zvážit reálný význam obchodu s tímto artiklem v daném období a zda jeho případná realizace byla skutečně otázkou poptávky po něm /“žádanosti”/, nebo spíše nabídky ze strany českých firem) (8); záměny výrazů petrolej / nafta /ropa – passim).

V užité sekundární literatuře (jíž se podle diplomantky, ale i ve skutečnosti nedostává) si pro širší kontext bere za příklad vydanou disertaci M. Zourka ke Cono Sur (ale už ne třeba V. Rouče k andské oblasti stejného období), avšak nenapadlo ji nahlédnout ani do dalších disertací, jež by jí mohly být užitečné, např. pro zmiňované čs.-kubánské vztahy přelomu 50.-60. let (H. Bortlová-Vondráková, 2010, publ. 2011), jež jak sama uvádí, ovlivňovaly i vztah Venezuely k ČSR/ČSSR. K další publikaci, jež se věnuje i Venezuele (Opatrný - Zourek - Majlátová – Pelant, *Las relaciones entre Checoslovaquia y América Latina 1945-1989 en los archivos de la República Checa* (2015)) , se zřejmě vzhledem k době vydání už nemohla dostat. Naproti tomu citovaná studie Šoušy a Novotného (1998) postrádá základní bibliografické údaje (IAP 32) a navíc je odkazováno jen na její první část, zatímco druhá (týkající se Venezuely) vyšla v IAP 33/1999.

Některé události jsou jen jednostranně konstatovány (podle venezuelského tisku a zpráv našich diplomatů), bez ambice vidět je prizmatem druhé strany (dobové i dnešní) – viz např. “mučení studentů” v ČSR (zřejmě únorový pochod studentů na Hrad), nebo “uškrtení ministra Masaryka” (15), komentář by zasloužil text o latinskoamerických diktátorech uvedený k pozn. 69 (str. 26). Určitě by stálo zato, rozklíčovat dobové pojmy a zkratky (URSS = SSSR, passim; URD někdy interpretováno jako republikánsko-demokratická strana – 36, jinde vedle sebe stojí Demokratická

strana, křesťansko-demokratická strana a republikánsko-demokratický svaz – 38, bez bližší specifikace, je na čtenáři, aby se zorientoval).

Práce Simony Maternové má velký potenciál být prezentována na odborném fóru nebo k publikaci, bylo by ale třeba ještě vyřešit zmíněné nesrovnalosti, na které již ve finale zřejmě nezbyl čas, síly nebo zkušenost. Práce však splňuje požadavky kladené na práci diplomovou a doporučuji ji k obhajobě (se zvážením její původnosti, ale i s ohledem na finalizaci) s předběžným hodnocením velmi dobře.

V Praze, 28.8.2015